

УДК 02:656.2

Т.О. КОЛЕСНИКОВА, директор бібліотеки Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна

Інформатизація бібліотек ВНЗ залізничної галузі як головна умова доступу до світових знань

Ключові слова: інформатизація бібліотек, бібліотечні фонди, інформаційні ресурси, залізнична література, рідкісні та цінні видання, трансформація системи освіти, інтеграція бібліотечно-інформаційних ресурсів, електронна бібліотека, корпоративна бібліотечно-інформаційна мережа, електронна колекція «Залізнична Україніка».

Актуальність даної теми зумовлена приєднанням України до світових процесів будівництва відкритого інформаційного суспільства, орієнтованого на інтереси кожної людини.

Необхідною умовою при будівництві такого суспільства є створення єдиного інформаційного простору (ЄІП). Даний простір створюється як сукупність інформаційних просторів, які акумулюють інформаційні ресурси різного типу і призначення, і, в першу чергу, величезні обсяги знань, накопичені в бібліотечних фондах.

Під інформатизацією бібліотек слід розуміти процес створення оптимальних умов для ефективного задоволення інформаційних потреб громадян на основі формування і використання інформаційних ресурсів. Бібліотеки, як головні соціальні інститути, забезпечують збір, систематизацію, збереження і використання інформаційних ресурсів.

На нинішньому етапі розвитку бібліотеки трансформуються в нові за своєю місією інституції, головна функція яких — бути брамами доступу до різноманітної інформації незалежно від її прив'язки до локального бібліотечного фонду. Тобто, будучи головним ядром накопичення знань у вищих навчальних закладах (ВНЗ),

книгозбірня повинна не тільки встигати оперативно поповнювати фонди найновішою інформацією, але й організовувати нові форми доступу до неї, її збереження і систематизацію, давати можливість читачам користуватись інформацією інших бібліотек. Це дасть можливість значно посилити роль професійної освіти не тільки в стінах ВНЗ, а і на підприємствах галузі.

На сьогодні головною проблемою інтеграції до ЄІП як книгозбірень ВНЗ, так і для бібліотек іншого рівня підпорядкування, на галузевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях є вирішення 2-х основних питань: забезпечення належного техніко-технологічного рівня бібліотечно-інформаційних структур; організація взаємодії структур при створенні інформаційної інфраструктури.

Тому, саме рівень інформатизації бібліотек ВНЗ, створення оптимальних умов для забезпечення інформаційних потреб вищої школи за рахунок формування і використання інформаційних ресурсів, зараз є однією з головних умов успіху впровадження освітніх технологій [1, 2, 3, 5, 7].

Трансформація системи освіти в умовах структурних змін в суспільстві, його інформатизації, підвищенні

ролі знання як основи цивілізаційного розвитку, зміна моделі «Освіта на все життя» новим підходом «Освіта впродовж усього життя» визначає не тільки стратегію ВНЗ, але й розвиток бібліотек вищів. Тобто, зміна парадигми освіти, активний процес її інформатизації і є ключовими чинниками трансформації бібліотек вищої школи. Мета статті — визначення головних рис інформатизації як умови доступу до світових знань в бібліотеках ВНЗ залізничної галузі.

Для досягнення цієї мети необхідним є виконання наступних завдань:

проведення аналізу сучасного стану інформатизації бібліотек ВНЗ галузі;

визначення основних напрямків інформатизації бібліотек вищів;

доведення обов'язковості інтеграції бібліотечно-інформаційних ресурсів та створення Електронної бібліотеки Укрзалізниці;

Книгозбірні ВНЗ залізничної галузі III-IV рівнів акредитації (ДНУЗТ, УкрДАЗТ, ДЕУТ, ДонІЗТ), трансформуючи свою діяльність в умовах нової політичної і економічної ситуації, вже на протязі кількох років здійснюють стратегію переходу від традиційного бібліотечного закладу до динамічного центру інформації, визначивши своїм пріоритетом широкомасштабне впровадження сучасних технологій. Сферою їх інновацій стали технологічні процеси, структура бібліотеки і функції її підрозділів, система управління персоналом. Для уявлення про основні характеристики бібліотек, приведемо загальні їх характеристики станом 01.01.2009 року:

обсяги фондів — 2234800 примірників;

з них на електронних носіях — 1297 примірників;

кількість читачів/користувачів — 32196 осіб;

фактично обслуговано за рік — 64650 осіб;

книговидача — 1458950 примірників;

кількість записів в електронному каталозі — 32610 назв;

кількість записів в реєстраційно-аналітичній електронній картотеці періодичних видань — 69 590 назв;

наявність комп'ютерної техніки — 73 ЕОМ;

принтери — 13 штук;

сканери — 9 штук.

Дані показники свідчать про те, що бібліотечний потяг на шляху до єдиного інформаційного простору з кожним роком набирає все більшу швидкість.

Більш детально сучасний стан розвитку бібліотек ВНЗ залізничної галузі наведемо на прикладі *науково-технічної бібліотеки (НТБ) Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна (ДНУЗТ)*.

НТБ у відповідності з основною метою та Статутом університету призначена підтримувати процес навчання та наукові дослідження, забезпечувати доступ до світових знань і інформації завдяки організації книжкового фонду та впровадженню сучасних технологій. Основна задача бібліотеки - ефективно обслуговування читачів на основі управління книжковим фондом та забезпечення доступу до інших інформаційних ресурсів: університету, регіону, держави, міжнародної інформаційної мережі з метою подальшого розвитку та використання нових форм навчання.

Для обґрунтування доцільності здійснення програм інноваційного розвитку книгозбірні і для формулювання задач, які стоять перед бібліотекою, розглянемо ряд змін, які відбулися в НТБ ДНУЗТ за останні роки в області інформатизації бібліотечних процесів, а також визначимо основні проблеми бібліотеки, які потребують вирішення як силами університету, так і на більш високому рівні.

Бібліотека ДНУЗТ була створена в 1930 р. і вже через 10 років перетворилась на одну з провідних вузівських бібліотек СРСР. Нині НТБ університету є найбільшою в галузі залізничного транспорту України. Бібліотека розташована на площі 2 124 кв.м. В своєму складі має 6 відділів, 7 абонементів, Медіа-зал та 5 читальних залів на 450 посадкових місць.

Книгозбірня обслуговує за єдиним читацьким квитком більше 11 тисяч читачів. Бібліотечний фонд, який налічує 940 тисяч примірників, є універсальною базою для навчального процесу та наукових досліджень. За рік фонд бібліотеки поповнюється на 20 - 25 тисяч примірників, щорічно книгозбірня передплачує до 150 назв періодичних та інформаційних видань. Фонди не обмежуються лише навчальною літературою, а містять наукову та художню літературу, енциклопедичні та довідкові видання, словники, збірники законодавчих матеріалів, нормативно-технічну документацію, рідкісні науково-технічні видання, спеціальні види науково-технічної літератури, дисертації та автореферати, неопубліковані матеріали, періодичні та інформаційно-бібліографічні видання. Фонди формуються як ресурсами на традиційних друкованих носіях, так і в електронному вигляді (на початок 2009 р. *802 видання на електронних носіях та 941 повнотекстовий документ*, обов'язково ліцензійовані або захищені авторським правом, були розміщені на сервері бібліотеки). Кількість створених записів *електронного каталогу (ЕК)* складає *24 680 назв, електронної аналітичної картотеки періодичних видань — 33 990 назв*.

Від стану інформаційних ресурсів бібліотеки і якості наданих послуг напряму залежить якість освіти. Тому бібліотека, як головний соціальний інститут, який організує збирання, збереження та використання інформаційних ресурсів, є невід'ємним компонентом процесу інформатизації ВНЗ. Підтвердженням цього є Програма комп'ютеризації та інформатизації ДНУЗТ на 2007-2011 роки, що має назву «Створення електронного університету». Один з розділів програми має назву «Розвиток бібліотеки як інформаційного інтелект-центру університету» і визначає перспективи діяльності науково-технічної бібліотеки, її інноваційну місію у формуванні й розвитку інформаційної інфраструктури університету.

Основними напрямками роботи бібліотеки ДНУЗТ (як і взагалі книгозбірень ВНЗ) в області інформатизації є:

Комплексна автоматизація всіх бібліотечних процесів на базі АБІС «ІРБІС»;

Формування Електронної бібліотеки. Розвиток медіатеки ДНУЗТ;

Організація навчання користувачів. Розвиток інформаційної культури. Підвищення кваліфікації співробітників бібліотеки;

Розвиток корпоративного співробітництва в області інформатизації з підрозділами ВНЗ, іншими бібліотеками, інформаційними центрами і організаціями. Участь у спільних проектах.

У 2007 р. бібліотека університету отримала *Грант Міжнародної організації користувачів і розробників електронних бібліотек (ЕБНІТ) і придбала ліцензійну модернізовану версію АБІС — «ІРБІС 64»* у складі АРМів: «Каталогізатор», «Комплектатор», «Читач», «Адміністратор», «Книговидача», «Книгозабезпечення», «Повнотекстові БД» та TCP/IP — сервер на додаткових 10 робочих місць.

Комп'ютерний парк бібліотеки університету складає 28 ЕОМ, які підключені до Інтранет та Інтернет, сервер бібліотеки, 6 принтерів, 6 сканерів, обладнання для штрих-кодівання літератури, багатофункціональний пристрій, проектор та екран для медіа-презентацій.

З 2007 р. всі творчі роботи авторів, які видані як в університеті, так і поза його межами, здаються в електронному вигляді до науково-технічної бібліотеки. Основою передачі електронної інформації став Авторський договір, який захищає права автора на видання. Разом з Науково-дослідною лабораторією інформаційних технологій, Бюро програмних засобів, Обчислювальним центром, Рекламно-видавничим відділом і кафедрами університету в бібліотеці створено фонд електронних документів закладу, формується фонд мережевих віддалених ресурсів.

Перехід на європейську кредитно-модульну систему навчання та оцінювання знань вимагає збільшення кількості часу, яку студент повинен витратити на самостійну роботу (50 % — аудиторні години, 50 % — самостійна робота). Це призвело в ос-

танні роки до буму читальних залів. Від керівництва університету та працівників бібліотеки це вимагає впровадження нових заходів з оперативного та повного задоволення читачьких вимог. В 2008 р. в НТБ такими заходами стали:

створення нового читального залу економічної та гуманітарної літератури;

завдяки інтегруванню локальної комп'ютерної мережі бібліотеки в мережу університету з можливістю виходу в Інтернет, було відкрито Медіа-зал для забезпечення широкого доступу до власних та світових електронних інформаційних ресурсів та отримання користувачами електронної інформації у вигляді текстових-, графічних-, звукових- та відео-файлів. Даний підрозділ забезпечує:

планомірне комплектування науково-технічної бібліотеки електронними ресурсами у відповідності з профілем освітньої діяльності університету;

роботу віртуального довідково-бібліографічного апарату (ВДБА), як сукупність довідкових і бібліографічних джерел інформації, що знаходяться як в бібліотеці, так і за її межами і використовуються в режимі віддаленого доступу;

он-лайнове довідково-бібліографічне обслуговування, тобто надання доступу до віддалених бібліографічних і повнотекстових українських та світових ресурсів на основі ліцензійних узгоджень з бібліотеками та інформаційними центрами (інформаційно-довідкові системи «ЛІГА — ЗАКОН», «ЗОДЧИЙ», електронні періодичні видання компанії «EBSCO», іноземні залізничні журнали, словники, енциклопедії, каталоги національних і вузівських бібліотек Англії, Франції, Росії тощо);

розширення репертуару сервісних послуг для користувачів (допомога в пошуку інформації, друк, копіювання інформації на електронні носії);

підготовку та проведення практичних занять і консультацій читачів з нового навчального курсу «Основи інформаційної культури», роботи з інформаційно-пошуковою системою бібліотеки;

постійне оновлення web-сайту науково-технічної бібліотеки на 3-х мовах (українській, російській та англійській) як інформаційного порталу, який забезпечує оперативність, доступність і якість отриманої інформації.

підключення 38 кафедр та підрозділів університету до Електронного каталогу бібліотеки. Завдяки цьому користувачі зі свого робочого місця можуть отримати інформацію стосовно наявності у фондах бібліотеки літератури (як окремих видань, так і статей) за будь-яким пошуковим словом;

активна робота працівників бібліотеки в усіх шести модулях автоматизованої інформаційно-бібліотечної системи «ІРБІС 64»;

обов'язкове використання новітніх інформаційних технологій при проведенні соціокультурних заходів бібліотеки.

Бібліотека університету єдина серед бібліотек ВНЗ Дніпропетровської області, яка пропонує своїм читачам доступ до інформаційно-довідкової правової системи «ЛІГА — ЗАКОН», де збирається актуальна ділова і правова інформація в максимальному об'ємі (оновлюється щоденно через Інтернет). Надається також доступ до повних текстів електронних ресурсів компанії EBSCO (а це більше 5,5 тисяч наукових періодичних видань з природознавчих, гуманітарних, технічних, економічних та інших дисциплін зі всього світу). Кафедри університету з'єднані мережею з бібліотекою, тому викладачі та студенти можуть отримати бібліографічну інформацію прямо зі свого робочого місця. Зараз проводиться робота з удосконалення системи електронного замовлення на літературу, що дасть змогу не тільки ознайомитися з фондами бібліотеки у віддаленому режимі, а й скоротити терміни на її отримання.

Здійснення комплексу заходів (проведення штрих-кодуювання літератури, створення Баз даних «Читачі», електронних формулярів та електронних читачьких квитків на кожного користувача) дозволили перейти до останньої фази впровадження автоматизованої книговидачі.

Співробітники бібліотеки ДНУЗТ пройшли тестування за міжнародними стандартами створення електронних бібліографічних записів стали першими членами Дніпропетровської регіональної корпоративної бібліотечно-інформаційної системи. На сьогодні до складу корпорації входить 5 бібліотек ВНЗ Дніпропетровська. Головна мета даного проекту — створення єдиної інформаційної електронної бази аналітичного опису статей з періодичних видань, раціональне використання внутрішніх ресурсів бібліотек-учасниць, підвищення якості бібліотечно-інформаційного обслуговування та розширення інформаційних можливостей для користувачів. Це є першим етапом у виконанні завдання, поставленого Міністерством освіти та науки України перед книгозбірнями ВНЗ — «Завдання бібліотек - всі накопичені багатства включити в єдиний кібернетичний простір. І тоді бібліотеки забезпечуватимуть навчально-виховний процес, служитимуть знанню, добру, духовному зростанню людини» [1, с. 35]. Управляти інформацією і надавати відкритий доступ до неї — це і є найактуальніше завдання для бібліотеки, і без їх рішення в сучасному суспільстві жоден регіон, жодна галузь господарської діяльності людини не зможе успішно розвиватися.

Узагальнюючи наведене, можна стверджувати, що в цілому вирішена одна з основних задач бібліотеки ДНУЗТ — забезпечення більш повного доступу до освітніх ресурсів університету, в тому числі до електронних каталогів та повнотекстових електронних матеріалів навчального, наукового та інформаційного призначення, а також віддалених інформаційних ресурсів, організовано їх облік та створена система пошуку ресурсів.

Простежується закономірна поява позитивної відповіді на питання щодо однієї з основних ознак сучасної освіти — переходу від принципу «Освіта на все життя» до «Освіта через все життя». У ВНЗ, підпорядкованих Укрзалізниці, складені всі умови для постійного підвищення рівня знань та

кваліфікації працівників залізничної галузі. Наприклад, у ДНУЗТ щорічно більше двох тисяч робітників усіх залізничних спеціальностей з різних доріг та куточків України підвищують свій освітній рівень в Інституті післядипломної освіти та більше ста осіб отримують другу вищу освіту в напрямку вагонобудування та охорони довкілля, економіки транспорту та комп'ютерного забезпечення, права, знавства та інтелектуальної власності. І реальність сьогодення свідчить про те, що *практичний менеджмент інформаційних ресурсів у бібліотеках фахових ВНЗ* можливий лише за умови тісного їх співробітництва з різними залізничними установами, розширення спектра бібліотечних послуг у сфері інформації, створення служб маркетингу тощо. Така діяльність повинна стати прикладом успішної кооперації в системі інформаційного обслуговування 2-х структур: *закладів освіти та підприємств Укрзалізниці*. Практично здійснити це дозволяє розвиток сучасних інформаційних технологій у створенні принципово нового виду кумуляції інформаційних ресурсів — *Електронної бібліотеки (ЕБ)* (а в нашому випадку — *Електронної бібліотеки Укрзалізниці*). Такі галузеві корпорації на Україні вже діють в медицині, аграрній та юридичній галузях. Формування ЕБ забезпечить оперування великими обсягами інформації, оперативне представлення користувачам електронних інформаційних ресурсів (ІР) по телекомунікаційним мережам, компактне та довгострокове збереження ІР, формування ефективної системи збереження бібліотечних фондів завдяки створенню електронних копій документів. Вона має включати в себе різні види документів — від праць вчених, практичних та методичних розробок, різноманітних інструкцій до сучасних підручників із залізничної тематики та галузевих стандартів. Проект створення Електронної бібліотеки Укрзалізниці повинен передбачати формування фонду електронних документів (навчальних, наукових, методичних, практичних тощо) на основі принципу зацікавленості авторів у відображенні результатів своїх інтелектуальних

наробок в галузевих та національних інформаційних ресурсах. Це дозволить авторам донести до світової спільноти дані про публікації шляхом надання інформації про них в пошуковому апараті бібліотеки, забезпечити постійне зберігання комп'ютерних версій публікацій та організувати їх розповсюдження на узгоджених з авторами умовах.

Пошук, вивчення та аналіз інформації щодо створення вітчизняних та світових залізниць у XIX столітті та подальшого їх розвитку на початку XX сторіччя можливі тільки за умови збереження в фондах бібліотек галузі раритетних видань, історичної спадщини національних залізниць. З моменту створення бібліотек, ці видання зберігалися в загальних фондах навчальної, наукової та художньої літератури, пережили війни і революції, евакуації та побутові негаразди. Тому більшість книг знаходяться в зношеному стані, на деяких відсутні оправи, немає титульних сторінок або не вистачає сторінок основного тексту. Все це ускладнює ідентифікацію кожного видання. Але вони — інтелектуальне багатство галузі. Тому, окремим напрямком роботи, потребуючим термінового вирішення, повинно стати створення, упорядкування в окремий фонд і бібліографічний опис в електронному вигляді рідкісних та цінних видань, в першу чергу, галузевої залізничної тематики та обов'язкове відображення бібліографічної інформації про залізничні раритети у Електронній бібліотеці Укрзалізниці (якщо буде прийнято рішення про її створення).

В бібліотеці ДНУЗТ вже розпочата робота над створенням електронної колекції «ЗАЛІЗНИЧНА УКРАЇНКА». В ній будуть зібрані повні тексти, звукові, графічні, мультимедійні документи: офіційна та нормативна література, електронні підручники, статті, цінні та рідкісні видання, відеофільми з лекціями та презентаціями, автореферати дисертацій, енциклопедії та словники галузевої тематики. Проводиться перевід в електронний вигляд літератури з фонду стародруків залізничної тематики, з тим, щоб ці книжки, які вже не підпа-

дають під дію авторського права, розмістити у вільному доступі на сайті бібліотеки.

Час диктує нові правила і напрямки професійної діяльності фахівців всіх бібліотек (не тільки закладів освіти) залізничної галузі. Щоб окреслити їх, треба розглянути наступні проблемні питання, загальні для всіх книгозбірень, підпорядкованих Укрзалізниці:

Головний інформаційний масив будь-якої бібліотеки — її фонд, який повинен відповідати профілю підготовки фахівців у ВНЗ. Але фактично на Україні ми не маємо видавництва, яке б забезпечувало галузь залізничного транспорту літературою. Існує видавництво «Транспорт України», але превалює в ньому випуск літератури з авіації, водного та автомобільного транспорту тощо. В минулому всесоюзне видавництво «Транспорт» забезпечувало потрібною нам галузевою інформацією всі регіони СРСР, зараз воно є російським видавництвом (має назву «Маршрут»), і його прайси та каталоги комплектатори отримують із Москви з «оказією». Придбання російських підручників залізничної тематики теж відбувається стихійно, не скоординовано, «по случаю». Посередники, які розповсюджують російські видання, перепродають їх за дуже велику ціну. Тому за останні роки комплектування залізничною літературою відбувалось за мінімальними показниками, і літературу ми отримували майже всю на російській мові (ці дані не стосуються власних видань університету). В бібліотеках інших навчальних закладів Укрзалізниці ситуація повністю ідентична нашій.

На сьогодення існує необхідність розгляду питання щодо створення при Укрзалізниці корпоративної інформаційно-бібліотечної мережі галузі «Залізничний транспорт» як умови для забезпечення якості освіти, обміну досвідом, перепідготовки і підвищення кваліфікації викладачів та працівників залізничного транспорту. Керівництвом ДНУЗТ ще в січні 2008 р. були надіслані пропозиції на ім'я Генерального директора Укрзалізниці Мельничука В.О. щодо інтег-

рації електронних ресурсів бібліотек галузі.

Використання в бібліотеках сучасних інформаційних технологій зумовлює необхідність забезпечення їх кваліфікованими кадрами. Від бібліотекарів, медіафахівців, бібліографів чекають умінь працювати з електронними та аудіовізуальними документами, із сучасною технікою, володіння основами комп'ютерної грамотності, володіння навичками електронної аналітико-синтетичної обробки інформації, методики її створення та розповсюдження тощо. Це потребує *обов'язкової постійної підготовки та перепідготовки працівників бібліотек у системі безперервної фахової освіти*.

Аналіз стану інформатизації ДНУЗТ та основних показників в цьому напрямку інших бібліотек ВНЗ залізничної галузі дозволив зробити наступні висновки:

1. Розвиток кожної з бібліотек галузі як складної, відкритої, динамічної, самоорганізуючої системи, яка безперервно адаптується до змін зовнішнього середовища, потребує формування нової концепції та необхідності розробки інструментальних засобів підтримки проектування і функціонування її як організації нового покоління.

2. Аналіз документного потоку та власний досвід дозволили сформулювати напрямки роботи з інформатизації бібліотек згідно з сучасними вимогами:

Комплексна автоматизація всіх бібліотечних процесів;

Формування Електронної бібліотеки. Розвиток медіатеки;

Організація навчання користувачів. Розвиток інформаційної культури. Підвищення кваліфікації співробітників бібліотеки;

Розвиток корпоративного співробітництва в області інформатизації з підрозділами ВНЗ, іншими бібліотеками, інформаційними центрами і організаціями як залізничної, так і інших галузей.

3. Бібліотеки ВНЗ в цілому виступають сьогодні провідною силою у розвитку бібліотечно-інформаційних систем і технологій. Підтвердженням

цього є здатність сучасної книгозбірні ВНЗ стати інформаційною основою науково-освітнього процесу.

4. Узагальнення досвіду науковців та практиків бібліотечно-інформаційної справи підтверджує необхідність створення галузевої бібліотечно-інформаційної корпорації з метою підвищення повноти, оперативності бібліотечно-інформаційного обслуговування всіх категорій користувачів за рахунок представлення їм об'єднаних інформаційних ресурсів та засобів пошуку в них з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій. В корпорації може бути представлена Електронна бібліотека Укрзалізниці зі створеним зведеним вітчизняним інформаційним ресурсом із залізничного транспорту: Електронним каталогом, електронною колекцією «Залізнична Україніка», електронною базою даних «Фонд рідких та цінних видань Укрзалізниці» тощо.

5. Враховуючи практичну, економічну, соціальну важливість створення корпоративних галузевих бібліотечно-інформаційних об'єднань, це питання повинно притягти до себе більш конструктивне відношення не тільки директорів самих бібліотек, але й керівників ВНЗ, установ і підприємств Укрзалізниці, відповідальних за розвиток інформаційної інфраструктури України.

6. Необхідною умовою подальшої діяльності в цьому напрямку повинно бути створення координуючого методичного центру для бібліотек залізничної галузі України. Науково-технічна бібліотека ДНУЗТ за умов матеріальної та організаційної підтримки може взяти ці функції на себе.

7. В Україні існує наявність проблемної ситуації, яка полягає у відсутності видавництва, яке б забезпечувало необхідною навчальною та науковою літературою (як в друкованому, так і в електронному вигляді) галузь залізничного транспорту.

8. Подальша інформатизація бібліотек, їх трансформаційне оновлення неможливі без серйозних змін у спеціально-кваліфікаційній структурі кадрів (введення посад зав.

відділом автоматизації, фахівця-програміста, фахівця з електронних ресурсів) та потребує обов'язкової постійної підготовки та перепідготовки працівників бібліотек у системі безперервної фахової освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лемківський К. Бібліотека вищого навчального закладу — ключова ланка інформаційного забезпечення навчального процесу на сучасному етапі / Вища школа. — 2008. — № 5. — С. 33—41.

2. Апшай Н.І. Стратегічні орієнтири розвитку бібліотек вищих навчальних закладів в умовах реформування освіти в Україні: автореф. дис. ... канд. пед. наук. — Х.: ХДАК, 2005. — 21 с.

3. Дригайло В.Г., Башун Е.В., Волинець В.Н. Основы управления библиотечкой высшего учебного заведения: Науч.-практ. пособие. — К.: Либерия, 2004. — 327 с.

4. Ільганаєва В.О. Корпоративний рух в Україні: стан та перспективи розвитку / Бібл. форум України. — 2006. — № 2. — С. 13—15.

5. Колесникова Т.О. Науково-технічна бібліотека — інформаційний інтелектуальний центр університету: методичні рекомендації. Ч.1 / Дніпропетр. нац. ун-т залізнич. трансп. ім. акад. Лазаряна. — Д.: — 2008. — 14 с.

6. Костирко Т. Концепти моделювання регіональної системи бібліотечно-інформаційних ресурсів вищих навчальних закладів / Вісн. Кн. Палати. — 2008. — № 4. — С. 17 — 19.

7. Шемаєва Г.В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій: моногр. / Харк. держ. акад. культури. — Х.: — 2008. — 289 с.

8. Шпукал Л.І. Створення корпоративних проектів бібліотеками України як складова вільного доступу до наукової інформації / Вісн. Одес. нац. ун-ту. — 2008. — Т. 13. — Вип. 8. — С. 100—106.

Щиро дякую за надані статистичні показники роботи бібліотек ВНЗ галузі їх директорам — К. П. Начарян, С. М. Приймук, А. І. Гвоздецькій.